

Právo k zápůjčkám mají především účastníci záložny; pokud tito o zápůjčky se neucházejí, může zápůjčka poskytnouti se osobám jiným, avšak jen malým statkářům v obvodu záložny. Žádost za zápůjčku může bez udání důvodů býti zamítnuta.

Okresním hospodářským záložnám není dovoleno prováděti obchody bankovní, kupovati neb prodávati na spekulaci cenné papíry a též zakázáno jest jim zakládati podniky průmyslové aneb v nich se účastniti. Tím ovšem znesnadněno jest jim i financování hospodářsko-průmyslových podniků, zejména též podniků hospodářskými společenstvy zřizovaných. Každá záložna zříditi má rezervní fond, jemuž se každoročně přikáže 10 procent čistého výtěžku a vlastní výtěžek dosavadního rezervního fondu. Správa záložny přináleží valné hromadě delegátů, dvanáctičlennému ředitelstvu a revizujícímu výboru.*)

Okresní hospodářské záložny stojí pod dozorem okresního výboru a v další instanci výboru zemského, kteréž mohou záložny revidovati atd. Úřadům státním náleží pouze onen dozor, jenž jim vůči jiným úvěrním ústavům přísluší. Hospodářským záložnám v Kolíně, Mělníku a Roudnici ponechán bude jejich název a místní obvod. Kromě toho dovoleno jest záložně mělnické přijímati vklady do 2.000.000 zl. V okresích, kde okresních záložen hospodářských dosud není, mají záložny takové býti zřízeny. —

Takový jest as hlavní obsah nového zákona o okresních hospodářských záložnách. Zákon tento, byť i snad ve všem projeveným požadavkům nevyhověl,**) značí přec nový pokrok v organizaci této instituce a nejednu úlevu v zájmu žádoucího rozvoje úvěru rolnického. Nelze pochybovati, že okresní hospodářské záložny, kteréž majíce podíly v rukou rolnických, omezují se na úvěr rolnický, kteréž mají přiměřeně upravené obvody, znají dopodrobna svoji klientelu a kteréž kromě toho mají své uspokojivé fondy peněžní, jsou institucí se zdravým zákla-

dem a rozvoje schopnou. Nový zákon, jenž rozvoj tento umožniti má, vstupuje právě v platnost a záleží nyní na předácích našeho venkova, by rozvoj ten stal se opravdu skutkem.

Dr. Karel Viškovský.

Zpráva o tom, jak si vede Fabiánská Společnost.*)

Fabiánská Společnost předložila londýnskému mezinárodnímu sjezdu socialistických dělníků a dělnických společenstev zvláštní zprávu o svém počínání a zásadách, kterými se, jdouc za svým

*) *Základ Fabiánské společnosti.* Fabiánskou společností tvoří socialisté. Domáhá se reorganizace lidské společnosti, chtějí, aby půda a průmyslový kapitál byl vyproštěn z područí jednotlivců a jednotlivých tříd a ku všeobecnému prospěchu stal se majetkem celé společnosti. Pouze tím způsobem může celý národ bráti spravedlivý podíl na přirozených a získaných výhodách země. — Vedle toho usiluje společnost, aby zrušeno bylo soukromé vlastnictví půdy a přirozeně z toho vyplývající užívání její pouze od jednotlivců, ve formě brání pachtovného, jako ceny za dovolené užívání země vůbec aneb za výhody, plynoucí z lepší polohy a větší úrodnosti půdy. — Společnost usiluje dále o to, aby takový průmyslový kapitál, jenž může býti sociálně spravován, dostal se do správy společné. Dosud obohacovaly průmyslové vynálezy a kapitál tvořící se ze zbývajícího čistého příjmu pouze zámožné třídy, což jest následkem již dříve nabytého monopolu, ovládajícího prostředky výroby; dělník zůstával závislým od třídy této, která mu ponechala pouze to, co potřebuje nutně k živobytí.

Budou-li tato opatření provedena, ovšem musí býti provedena bez kompensace (ačkoliv náhrada přiměřená dle uznání společnosti vyvlastněným jednotlivcům dána asi bude), budou úroky a pachtovné přídavkem odměny za vykonanou práci. Třída lenochů, nyní žijící a tyjící z výsledku práce druhých, přirozeně zmizí a praktická rovnost stejné příležitosti ku práci a výdělku bude udržována přirozeným působením hospodářských sil, jimiž osobní svoboda o mnoho méně bude ohrožována, nežli se děje za nynějšího systému. — Aby cíle toho dosaženo bylo, přihlíží F. S. k tomu, aby náhledy socialistické staly se co nejvíce známými a tím aby se rozšířily sociální a politické změny, jako následek jeho. Z té příčiny přičinuje se (společnost), aby všeobecně se rozšířily vědomosti o poměru jednotlivce ku společnosti, pokud jde o hospodářské, mravní a politické vztahy. —

Fabiánská Společnost utvořila se v lednu r. 1881 v Londýně z řady vzdělaných mužů a žen, nadchnutých ideami novoyorského profesora F. Davidsona, aby na základě důkladného studia otázek sociální, obeznání se s methodami politické agitace a s poměry průmyslové výroby přistoupila k činné propagandě pro opravy sociální. Jméno Fabiovců vzala od zdoluhavého římského vojevůdce proti Hannibalovi Fabia, po jehož příkladu teprve v příhodném okamžiku s činem chce vystoupiti. Jako první zásadu svého vyznání sociálně-politického prohlásila zákonnou reformu sociální naproti revoluci a anarchii. F. S. působí na rozšíření zásad svých rozsáhlou činností vyučovací, přednáškovou i publicistickou. Pořádá učebné kursy o otázkách hospodářských, politických a etických, zavedla písemné učební běhy, jichž členové na základě četby knih jim doporučených, zodpovídají písemně otázky od učitele jim uložené, o čemž pak další korespondence se rozvíjí, pořádá každý týden diskuse ve schůzích svých, vydala a rozšířila dosud na 70 laciných brožur (tractats) o praktických den-

Kromě toho mohly hypotheční zápůjčky poskytovat se pouze do dvacetinásobného čistého výnosu a musily do 20 let býti umořeny. Značí tedy nový zákon oproti dřívějším předpisům značné uvolnění okresních hospodářských záložen při poskytování hypotečárního úvěru.

*) K volbě delegátů oprávněn jest každý účastník, jenž má podíl nejméně 20 zl. Na každých dalších 20 zl. připadá další hlas, avšak více než 10 hlasů nemůže nikdo míti. Těm, kdo mají podíly menší než 20 zl., přísluší společně tolik hlasů, kolik dle měřítka tohoto na úhrnnou sumu podílů jejich připadá. Hlasování děje se dle obcí katastrálních. Na každých 800 zl. podílů a na každý zbytek 400 zl. neb více připadne jeden delegát. Na obce, jichž podílníci mají méně než 800 zl. podílů, připadá bez ohledu na výši podílů jeden delegát.

**) Se strany zástupců některých okresních záložen žádalo se, by k okresním záložnám hospodářským přivtěleny byly též t. zv. kontribuční peněžné fondy, jichž jmění obnáší okolo 3.700.000 zl. Požadavku tomuto novým zákonem vyhověno nebylo.

cílem, řídí. V této zprávě jest mnoho velmi dobrých myšlének, a dovolujeme si tudíž seznámiti čtenáře s jejím obsahem. Některé odstavce týkají se ovšem předem anglických poměrů, přes to však mohou býti i u nás čteny a nebude ani na závadu, ani na škodu, bude-li o celém obsahu zprávy uvažováno.

I. *Úloha Fabiánů.* Účelem Fabiánské společnosti jest, aby přemluvila anglický národ, aby jeho zřízení politické bylo naprosto demokratické, aby tím veškerý průmysl byl socialisován, tak že by výživa lidu byla úplně nezávislou od soukromého kapitálu.

Fabiánské společnosti jde o to, aby dosáhla svého socialistického a demokratického cíle a zasazuje se o něj s veškerou horlivostí. Nemá tudíž zvláštních náhledů o manželství, náboženství, abstraktním nár. hospodářství, dějinném vývoji, měně, neb jiném předmětu, leč pokud jde o její přední, zvláštní povolání praktické demokracie a socialismu.

F. S. hledí veškerým nátlakem a přemlouváním, pokud její síla sahá, aby působila na existující moc, a nedbá, jak ta která strana se jmenuje, neb jaké zásady, zda socialistické neb jiné, vyznává, nýbrž všímá si pečlivě pouze směru a účelu jejích snah, podporuje ty, kdož jsou pro socialism a demokracii a jest v oposici proti těm, kdož jsou zpátečníky. Nenavrhne, ani aby praktické zavedení sociální demokracie ponechalo se samo sobě, aby se samo ze sebe vyvinulo, ani aby nějakou zvláště organisovanou společností neb stranou bylo provedeno. F. S. nežádá, aby anglický lid se k ní připojoval.

II. *Fabiánská taktika při volbách.* S. F. nečiní nároku, aby byla považována za anglický národ aneb za celou socialistickou stranu a proto nevyhledává, aby přímo byla politicky zastoupena, tím že by se snažila, aby při volbách byli zvoleni pouze fabiánští kandidáti. Neopomine však žádné příležitosti, aby nepůsobila na volby, aby voliči volili socialistické kandidáty. Nikdo nedosáhne podpory a neujde oposice fabiánské společnosti proto, že papouškuje několik socialistických aneb sociálně demokratických hesel. Lehkomyslné kandidatury působí velikou škodu straně a připravují ji o důvěru. Je-li třetí kandidát, musí, nedosáhne-li velmi dobré podpory, býti poražen a tu může se státi, že nepadne pouze sám, ale že strhne s sebou i lepšího kandidáta z oněch dvou, kteří spolu zápasili. Za takých okolností obrací se F. S. proti třetímu kandidátovi, ať se nazývá socialistou nebo ne, aby pomohla ku vítězství lepšímu z oněch dvou kandidátů, kteří vlastně spolu zápasí. Je-li však třetí kandidát nejen vážný zástupce socialismu,

nýbrž dovede-li i organisovati dobře svou stranu a dovede-li shromáždit pro sebe dostatečný počet hlasů, že jest i porážka jeho vážným dokladem síly a vzrůstu socialismu mezi voličstvem, podporuje jej rozhodně fabiánská společnost za všech okolností a proti všem druhým stranám.

III. *Fabiánská snášlivost.* F. S. nezasahuje do působení jiných společností, žádá však od svých členů důrazně, aby se stýkali s nimi a snažili se, aby společnosti druhé fabiánskými ideami co nejvíce proniknuly. Téměř veškerá sdružení a hnutí drží v sobě elementy k socialismu se nesoucí, při čemž nesejde na tom, že sympatie a záměry jich zakladatelů se naprosto různí od cílů a tužeb socialistů. Naopak zase se přihází, že v socialistických sdruženích stále se činí návrhy očividně zpátečnické. Fabiánům se tudíž domlouvá, aby se přidali ku všem ostatním organisacím socialistickým neb nesocialistickým, jenom lze-li v nich přispívati ku provedení díla fabiánského.

IV. *Fabiánský konstitutionalismus.* F. S. jest ve svém jednání úplně konstitutionelní a její metody jsou obvyklými methodami politického života v Anglii. F. S. počítá s poměry, jež jsou utvořeny lidskou povahou a národním charakterem a politickým stavem (anglického národa). Prostá žádost občanstva po znenáhle, pokojné změně jest jí vhod a odpornou jest jí revoluce, srážky s vojskem a policií a (politické) mučednictví. Uznává skutečnost, že sociální demokracie není celým programem dělnického lidu a že každý zvláštní krok vedoucí k socialisování průmyslu musí zápasiti o přednost s mnohými jinými reformami. Společnost nevěří, že nastane chvíle, kdy o osudu celého socialismu, zápasu mezi proletariátem na jedné straně a zámožnými občany na druhé straně, rozhodne výsledek jediné všeobecné volby aneb jediný zákon v sněmovně poslanců přijatý. Každý ústupek sociální demokracii učiněný jest jedním opatřením mezi jinými opatřeními a musí býti v popředí a síle udržováno energickou, socialistickou skupinou. F. S. žádá socialisty, kteří očekávají nějakou historickou krizi, aby se připojili k nějaké jiné společnosti.

V. *Fabiánská demokracie.* F. S. rozumí demokracií kontrolu administrace vykonávanou poslanci, jež lid si osobně zvolil. Zamítá tudíž rozhodně náhled, že demokracie jest systém, dle něhož má technické dílo politické administrace a jmenování úředníků se díti všeobecným hlasováním národa, neb jiným přímým rozhodováním lidu. Takové zařízení může býti přiměřeným v obcích na venkově, nehodí se však pro spleť, průmyslové státní útvar, pro sociální demokracii k cíli dospívající. Bude-li sněmovna poslanců zbavena veta sněmovny lordů a bude-li přístup do ní umožněn všem třídám tím, že poslancům bude vyplácen stálý plat, a bude-li volební řád poněkud rozumnější, bude

ních otázkách politických nebo o ideách socialistických vůbec. Členů měla F. S. v březnu 1896 739. Společnosti podobné založeny i v Australii a v Americe. Viz i Čes. Stráž, čís. 41. t. r.

dle mínění fab. společnosti anglický parlamentární systém praktickým zařízením demokratické vlády prvního řádu. Demokracie ve smyslu Fabiánů nečiní rozdílu mezi muži a ženami.

VI. *Fabiánské kompromisy*. F. S. ví ze zkušenosti, že socialisté, právě jako ostatní lid, nemohou se vším a ve všem prorazit a proto uznává, že v demokratickém státním zařízení jest kompromis nevyhnutelnou podmínkou politického pokroku.

VII. *Fabiánský socialism*. Socialism, jak jej F. S. pojímá, jest organisace a úprava potřebných průmyslových závodů v zemi, jakož i přivlastnění půdy a důchodu z ní, nechť se jeví v jakékoliv formě, celým národem prostředkem nejvhodnějších veřejných úřadů, farních, obecních, zemských, (provinciálních) neb ústředních.

Socialism, jež hájí F. S., jest výlučně státní socialism. Venkovští (mimo Anglii žijící) přátelé fab. společnosti musí toto prohlášení posuzovati se stanoviska anglického. Anglické státní zařízení jest pracně získané zařízení demokratické, jež postupuje od farních výborů až k ústřednímu parlamentu zvolenému za platnosti takého volebního práva, že hlasy dělnictva mohou přemoci všechny ostatní voliče. Oposice, jež na pevnině jest mezi státem a lidem, netíží anglické socialisty. Německé rozlišování mezi státním socialismem a sociální demokracií a uzavírání se městských obcí a jiných místních sborů před pracujícím lidem nemá v Anglii žádného významu. Obtíže, jež jsou v Anglii, nejsou v potřebě, aby lidu bylo zabezpečeno více politické moci, nýbrž v tom, aby moci, kterou mají, užili zřejmým a patrným způsobem.

VIII. *Fabiánský individualism*. F. S. namlouvá nikomu, že stát by měl monopolisovati průmyslové podniky, pokud jde o soukromou podnikavost, i pokud jde o iniciativu jednotlivcovu, větší měrou, nežli jest třeba, aby lid se stal v obou směrech úplně neodvislým, i co se týče jeho výživy, i co se týče přístupu ku pramenům výroby. Těmto podmínkám, jež F. S. cení jako svobodu slova, svobodu tisku neb jiné ustanovení ústavy svobodu národa zabezpečující, jest podrobena i svoboda jednotlivcova, mající podávati důkaz o sociální ceně nových vynálezů, mající počítati s užíváním zlepšených způsobů výroby, mající přede všemi ostatními zmocniti se a vésti veřejnou podnikavost a starati se o nové sociální potřeby, mající provozovati neodvisle veškerá umění, řemesla a živnosti a mající zkrátka doplňovati sociální organizaci tím, že ku pomocným prostředkům obecného běhu věcí těch připojí soukromou pracovitost a rozhled.

IX. *Fabiánská svoboda myšlení*. F. S. hájí co nejostřejší svou svobodu myšlení a řeči, i pokud jde o omyly socialistických spisovatelů, národních hospodářů, vůdců a stran, i pokud jde o omyly její odpůrců. Chce ku příkladu. pova-

žujíc to za neodkladnou potřebu, aby zaujato bylo ku Marxovi a Lassalovi, jejichž některých náhledů, protože zastaraly a jsou mylné, držeti se nelze, určité, kritické stanovisko, jako zaujali tito vynikající socialisté ku svým předchůdcům, St. Simonovi a Robertu Owenovi.

X. *Fabiánské novinářství*. F. S. nečiní, pokud jde o její poměr k veřejnému tisku, rozdílu naznačeného frází »kapitalistický tisk«. V Anglii řídí všechny politické časopisy bez výjimky kapitalisté. Některé se hlásí k názorům socialistickým, jiné konservativním, jiné ku liberálním a radikálním atd. Socialistické noviny nejsou neodvislejší, hledě k společenskému nátlaku, nežli jiné a vyvýšenost socialistických novin jest se stanoviska socialistického táž, jako vyvýšenost konservativních novin se stanoviska konservativního. F. S. chrání novinářské slovo pro své idey, dává přednost těm novinám, kterými nejvíce bývají rozšířeny.

XI. *Fabiané a střední třídy (obyvatelstva)*. F. S. uvažujíc, že socialistické hnutí rozdmýchovali, vedli a opatrovali členové středních tříd, t. zv. »bourgeoisie«, není sice překvapena zjevem, že vůdcové středních tříd co nejtrpčeji útočí proti úzkoprsým názorům běžným v těchto třídách, ohrazuje se však proti nesmyslnosti, které se dopouštějí socialisté tím, že třídu lidstva, ze které socialism vzešel, osočují jako nepřátelštější snahám socialistickým. F. S. neodává se romantickým přeludům, že by proletariát byl prost těchto úzkoprsých názorů. Jako každá jiná společnost může F. S. vychovávat lid v socialismu pouze tím, že jej seznámí s výsledky přemýšlení a úsudky nejosvícenějších příslušníků všech tříd. Nemůže tudíž F. S., chce-li jednati rozumně, užívati slov »bourgeoisie« neb »střední třídy« jako přilhany, a to tím spíše ne, poněvadž by tím odsoudila velikou část svých vlastních členů.

XII. *Fabiánské učení o přírodě*. F. S. usiluje o to, aby vzbudila sociální lítost a roztrpčení tím, že vědomí bídneho stavu lidské společnosti za nynějšího zřízení věcí se stane všeobecným. Toho snaží se docíliti sbírkami a uveřejňováním autentických a nestranných statistických pojednání, pro něž látku nesbírá ze socialistických děl, nýbrž z úředních pramenů. První svazek Marxova »Das Kapital«, obsahující převeliké množství pečlivě ověřených skutečností, týkajících se moderní, kapitalistické civilisace, a prakticky ničeho o socialismu, jest asi pro rozšíření socialismu nejprospěšnější dílo, jež vůbec kdy bylo uveřejněno. F. S. snaží se v díle Marxově ve směru tomto pokračovati a přesvědčila se, že rady, které pocházejí od jednotlivých socialistů, jak by bylo lze upravit stav lidu, bez výminky téměř nynějšímu systému pochlebují, místo aby, jak by se dalo očekávati, jeho zlé stránky raději náležitě zveličovaly. F. S. dospěla k úsudku, že v učení o přírodě, jak je podává

socialism, jest světlo důležitějším faktorem nežli teplo.

XIII. *Co Fabiané zamítají.* F. S. navrhuje fráse, jako jsou »vyhlazení systému námezdního«, poněvadž jsou s to, aby obecnost byla jimi v omyl uvedena, pokud jde o cíl socialismu. Socialism nepojímá do sebe vyhlazení systému námezdního, nýbrž on nese se k tomu, aby státem pro dělníky jím zaměstnané ustanovena byla základní výše mzdy, potřebné k jich výživě, k jich udržení, jako opak mzdy ustanovené soutěží zubožených mužů a žen, zaměstnaných v soukromých službách, ať si jde o obchody, zprostředkování aneb jiné spekulace a soutěžící formy odměny. F. S. nechce zkrátka, aby přestalo vyplácení mzdy, nýbrž žádá, aby byla zabezpečena každému jednotlivci.

F. S. rozhodně odporuje všem nárokům na stejně vysokou mzdu, stejný počet pracovních hodin, stejné úřední zařízení, stejnou autoritu pro každého, což vše jenom zmásti a v nepořádek uvést může socialisaci průmyslové výroby. Poměry takové nelze nejen provést, nýbrž nedaly by se ani srovnati s potřebou stejně rovného podřízení všeobecným zájmům, jež musí býti základem moderního socialismu. F. S. neschvaluje rozhodně veškeré záměry, dle nichž má jednotlivci neb určité skupině jednotlivců zabezpečení býti »celý výtěžek jich práce«. Uznává, že blahobyt jest sociálním dle svého původu a že musí býti sociálním dle svého rozdělení, poněvadž vývoj průmyslové výroby znemožnil určení a vyznačení toho, čím každý jedinec přispěl k společnému výtěžku práce aneb zjištění ceny tohoto spolupůsobení.

F. S. omlouvá všechny ty, kdož navrhují a zakládají utopické společné obce a podniky v jižní Americe, Africe a jiných zastrčených místech, netrpělivostí těchto dobrodruhů. Pokud jde o navrhovatele a patrony takových zařízení a dílen doma, prohlašuje společnost důrazně, že nevěří, že by socialism mohl býti skutečně soukromou podnikavostí.

XIV. *Závěrek.* F. S. nedoporučuje socialism jako lék proti všem chorobám lidské společnosti, nýbrž jenom proti těm, které jsou výsledkem nedostatečné organizace průmyslové výroby a kromobyčejně špatného rozdělení blahobytu mezi lidem. —

Kromě této zprávy podala F. S. mezinárodnímu kongresu socialistických dělníků a dělnických jednot (Trade unions) 12 resolucí, které týkaly se 8hodinné doby pracovní; práce dětí; zákonodárství továrního; práce žen; dílen státních; snah, aby výroba průmyslová byla buď majetkem celého národa neb obcí, nezaměstnanců; vojenství a zevnější politiky; vězení; politických práv žen; hlasování celého národa (referenda) a nejnižší míry mzdy. Odůvodnění jednotlivých resolucí jest velmi případné a při-

náš pro ty, kdož zabývají se otázkami sociálními, mnoho látky ku přemýšlení.*)

Dr. Karel Čermák.

Směry agrární politiky.

Kritická studie JUDr. Bohdana Klinebergra.

(Pokračování.)

2. Dědické podíly vřaduje Schäffle do volného úvěru, potřeby rodinné, jako potřebu pro výživu, věno neb zaopatření dětí, do úvěru vázaného. To jest nesrovnalostí; neboť ony nejsou nic jiného, než jiný způsob zaopatření rodiny, věno pak zastupuje z pravidla dědický podíl, tak že při stejnorodosti obou není příčiny druhé vřadovati pod jiný druh úvěru než první. Právě zde objevuje se, že rozřídění a vřadění celé není důsledné, nýbrž zcela nahodilé.

3. Pokud se koupě týče, může ovšem úvěr býti libovolně omezen; alespoň nestává žádné logické neb právní překážky, která by omezení takovému bránila. Nicméně i v tom zdá se Sch. nadceňovati význam předražování pozemků, v kterémžto ohledu se připojuje jen k názoru jiných autorů. Náзор, jakoby zadlužení rolnictva původ mělo v předražování pozemků, jest dle mého názoru mylný, statisticky nedokázaný. O předražování lze mluviti jen tenkrát, staví-li se kupní cena oproti výtěžkové ceně statků. V tom směru ovšem zavládla značná difference, avšak s tou difference nelze počítati potud, pokud kupní cena tvoří všeobecné měřítko hodnoty, měřítko též pro reální úvěr. Právě v této neshodě spočívá vlastní obtíž a příčina krise; neboť měřítkem pro hodnotu řečenou jest dle nynějšího stavu cena kupní, měřítkem pro úvěr nesoukromý cena výtěžková. Které měřítko se má druhému podříditi, jest jedna z nejdůležitějších a zároveň nejobtížnějších otázek agrárně-politických. Ta obtíž se zjevuje také zde. Podle ceny výtěžkové měřena, jest hodnota statků rolnických ovšem mnohem skrovnější; ale s tím měřítkem veřejnost nepočítá, a mám za to, že k počtu s ním se nedá ani tenkrát pohnouti, brána-li bude výtěžková cena za měřítko reálního úvěru a zvláště volného úvěru pro koupě půdy. Tak zvané nedoplatky tržních cen pro větší a prostřední statky rolnické nemají dle mého zdání vůbec velkého významu, poněvadž při těchto oběh statků není centripetální, naopak centrifugální. Příčinou jest, že tyto dva druhy statků rolnických, majíce od stará svou výměru polní, dnes vůbec nepřikupují, naopak odprodávají; přikupují-li, děje se to z pravidla jen v případech zvláštní výhodnosti, nikoliv z nutné po-

*) V zářijovém čísle »Cosmopolis« uveřejněn jest článek »Socialism at the International Congress«. Napsal jej Bernard Shaw, přední Fabiovec. Ku článku tomu poukazujeme.